

RTU studiju kurss "Darba aizsardzība uz kuģiem"

0J000 Latvijas Jūras akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	JA0078
Nosaukums	Darba aizsardzība uz kuģiem
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Katrīna Jerjomina - Profesionālās izglītības skolotājs
Mācībspēks	Rauls Klaucāns - Profesionālās izglītības skolotājs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 2.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, EN
Anotācija	Darba aizsardzība ir viens no nozares pamata teorētiskajiem kursiem, kurā aplūkoti darba drošības, veselīgas darba vides un darba tiesiskā regulējuma aspekti uz kuģiem. Studiju kursa ietvaros studenti tiek sagatavoti jūras praksei, iepazīstināti ar drošas darba organizācijas principiem uz kuģa, darba drošības instrukcijām un vispārējām prasībām kuģa iekārtu ekspluatācijā. Kursa laikā studenti iegūst ieskatu kuģa darba procesos, tostarp īpašo darba apstākļu un mikroklimata faktoru ietekmē uz cilvēka organismu, kā arī apgūst preventīvos un aizsardzības pasākumus darba drošības nodrošināšanai. Tiek sniegtas zināšanas par darba tiesisko regulējumu jūrniecībā, tajā skaitā par apkalpes locekļu tiesībām un pienākumiem, darba un atpūtas laiku, kā arī par normatīvajiem aktiem un starptautiskajām konvencijām, kas reglamentē darba attiecības uz kuģa. Nepilna laika neklātienē studijas tiek organizētas saskaņā ar individuālu plānu.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir sniegt studentiem teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas darba aizsardzības jomā uz kuģiem, sagatavojot viņus drošai un atbildīgai darbībai jūrniecības profesionālajā vidē, atbilstoši STCW A-II/1 prasībām, kā arī ņemot vērā IMO paraugkursa MC 7.03 (3.6.1.3.) rekomendācijas un citus saistošos normatīvos dokumentus. Kursa uzdevumi: - veidot izpratni par darba aizsardzības sistēmas organizāciju uz kuģiem un katra apkalpes locekļa pienākumiem darba drošības nodrošināšanā; - sniegt zināšanas par cilvēka un apkārtējās vides mijiedarbību, darba vides mikroklimata faktoriem un to ietekmi uz cilvēka veselību; - iepazīstināt ar ugunsdrošības un elektrodrošības sistēmām uz kuģiem, kā arī ar kuģa darba instrukcijām un procedūrām; - attīstīt prasmi atpazīt riskus un apdraudējumus kuģa ekspluatācijas procesā, kā arī plānot preventīvos un aizsardzības pasākumus; - sekmēt izpratni par darba tiesisko attiecību regulējumu un tā nozīmi jūrniecības profesionālajā vidē.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Uzdevumi: iepazīties ar darba drošības instrukciju saturu, sagatavot konspektu un atbildēt uz kontroljautājumiem; sagatavot prezentāciju par noteiktu studiju kursa tēmu; izpētīt nacionālos un starptautiskos tiesību aktus, kas regulē darba aizsardzību uz kuģiem. Organizācija: studējošie, saskaņā ar studiju kursa tēmām, plānveidīgi izpilda izsniegtos uzdevumus, analizē rezultātus un diskutē par tiem. Patstāvīgais darbs tiek veikts sadarbībā ar mācībspēku — gan praktisko nodarbību laikā, gan individuālajās konsultācijās.
Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Maritime Labour Convention (MLC), 2006. 2022. gada izdevums. 2. The International Safety Management Code (ISM), 2025. gada izdevums. 3. Maritime and Coastguard Agency (MCA), Code of Safe Working Practices for Merchant Seafarers, 2022. 4. Richie G. Onboard Safety, 2nd Edition. Witherby Seamanship, 2017 5. Spridzāns J., Innuss K. Drošība jūrā. Digitālais mācību līdzeklis. Valsts izglītības satura centrs, 2020. Pieejams: https://www.lja.lv/wp-content/uploads/2025/01/DML_Drosiba_jura.pdf , [skatīts 29.10.2025.] 6. Eglīte M., Darba medicīna, 2. izdevums, 2012. 7. Darba vides riska faktori un strādājošo aizsardzība 8. Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likums 9. Darba aizsardzības likums 10. Darba likums Papildu / Additional: 1. https://likumi.lv/ 2. https://www.vdi.gov.lv/lv 3. http://osha.lv/lv/ 4. https://www.imo.org/en/publications/Pages/Home.aspx 5. https://gis.imo.org/Public/Default.aspx 6. International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW)
Nepieciešamās priekšzināšanas	Iepriekš apgūstamie studiju kursi: Matemātika, Fizika. Paralēli apgūstamie studiju kursi: Jūrniecības angļu valoda, kuģošanas drošība, Lietišķā ķīmija.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Latvijas jūrmieciņas organizāciju struktūra un kompetence	2	2	2	2
Kuģa īpašnieka un kapteiņa pienākumi (ISM kodekss).	8	3	8	3
Instruktažas un apmācība krastā un uz kuģa. Kuģa un apkāpes drošības veicināšana.	2	3	2	3
Nelaimes gadījumu izmeklēšanas kārtība.	2	3	2	3
Kuģa telpas mikroklimats.	1	2	1	2
Aizsardzība no elektromagnētiskā starojuma. Troksnis un vibrācija.	2	2	2	2
Aizsardzība no elektromagnētiskā starojuma. Darba un avārijas apgaismojums.	1	2	1	2
Elektrodrošības pasākumi uz kuģa.	2	3	2	3
Darba drošības instrukcijas. Kuģa darbu procedūras. Personāla rīcība avārijas situācijās. Drošas darba prakses kodekss komerckuģu jūrmiekiem	6	6	6	6
Darba tiesisko attiecību regulējums. Darba likums. Darba strīdi. Darba aizsardzības prasības.	2	0	2	0
Kopā:	28	26	28	26

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: - pārzina LR jūrmieciņas organizāciju struktūru un uzdevumus; - pārzina ISM kodeksa struktūru un nozīmi; - izprot darba organizāciju uz kuģa, pienākumu sadalījumu, atbildību un pakļautību.	Metodes: kontroldarbs. Kritēriji: LR jūrmieciņas organizāciju struktūru un uzdevumu pārzināšana ISM kodeksa struktūras un nozīmes pārzināšana. Darba organizāciju uz kuģa, pienākumu sadalījumu, atbildību un pakļautību izprašana.
Prasmes: - spēj pastāvīgi formulēt un kritiski analizēt konkrētas darba situācijas uz kuģa; - spēj izskaidrot citiem kompānijas politiku drošības jautājumos un citu kontrolējošo institūciju prasības; - spēj identificēt iespējamus apdraudējumus un riskus kuģa darba operācijās.	Metodes: praktiskā darba izpilde. Kritēriji: izpratne par darba operāciju organizēšanu uz kuģa un izpratne par iespējamiem apdraudējumiem un riskiem veicot darba operācijas.
Kompetence: - spēj uzraudzīt tiesību aktu prasību izpildi; - spēj veicināt personāla un kuģa drošību; - spēj veikt vai pārraudzīt tādas darba aktivitātes, kurās iespējamas neprognozējamās izmaiņas.	Metodes: gala ieskaite darbs. Kritēriji: spēj pastāvīgi nosaukt tiesību aktus, kas attiecas uz darba drošību uz kuģiem, izprot kā veicināt personāla un kuģa drošību (zina kā nodrošināties pret riskiem) un spēj aprakstīt rīcību darba operācijās uz kuģa, kad ir iespējamas neprognozējamās izmaiņas.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Kontroldarbs	40
Praktiskais darbs	20
Gala ieskaite darbs	40
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	2.0	28.0	0.0	0.0	*		